

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

Szerkesztő: SZALAY PÁL.

Felelős szerkesztő:

POLLÁK-LENGYEL BÉLA.

Főmunkatárs: KUN MIHÁLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY Fötér (Platzko-féle ház)
hova a lap részét illető közlemények küldendők.

Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal vesz fel.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Szövetkezeteink.

A napokban Budapesten a „Keresztény-Ruhászövetkezet” csődbe jutott. A csőd előzményeképpen a már megszokott piszkos machinációk szerepeltek itt is. Violet „vezérigazgató ur” et consortes becsapták a részvényeseket, megcsallák az alkalmazottakat és felültették a hitelezőket.

A fővárosi napilapok törvényszéki rovatában gyakran olvashatni a fentihez hasonló csődbejutásokat és a vádlottak padján is gyakran láthatni Violet-féle szélhámosokat. Elannyira, hogy az ily „hírek” már nem is bírnak az újság ingerével és maguk a lapok is rövidesen referálnak a dologról.

Annál feltűnőbb tehát, hogy a „Ker. Ruhászövetkezet” bukása alkalmával oly hasábos kommentárokkal kísérték a bukás fejleményeit. Alig hogy kipattant a csődbe-jutás híre, nosza rajta! A sajtó nagy részének cikkírói felszaladtak fantáziájuk tornyára és először is a vagyombukott szövetkezet felett huzták meg a lélekharangot, azután pedig szörnyű vehemenciával megkongatták a vészharangot az összes szövetkezetek fölött. Úgy, hogy bizonyára minden hithű olvasót szent borzadály fogott el és ájtatosan variálta imáját olyképp, hogy „és ments meg min-

ket a — szövetkezetektől.” — Rém hosszú hasábos cikkekben utaltak arra, hogy lám így meg úgy bukott meg ez ördögös szövetkezet, így jár a többi is! stb. Történt pedig mindez a társadalmi liberalizmus szent nevében.

Hát tisztelt redaktor urak, Isten látja a lelketem — jó magam is tetőtől-talpig liberalis vagyok és rajongok az egységes társadalomért. De ép azért, mert liberalisnak vallom magamat, sehogysem irhatom alá az önök érveit; ép azért, mert liberalis vagyok, sehogysem nevezhetem szabadelvű eljárásnak azt, hogy egy-két szövetkezet illetően bukása után kimondjam a szentenciát, hogy ily sorsra jut a többi is. Az eféle általánosítás korunk legundorítóbb jelensége.

Gondolkozunk csak egy kissé objektivitással. Mily dühvel (s jogosan!) támadjuk meg a sajtó azon részét, mely ugyszólván bevett szokásként ráolvassa az egyesek vétkeit az egész testületre. Zárjelbe tettem, hogy jogosan. Hisz az embert az ily galád igazságtalanság tényleg kihozhatja a sodrából. No már most, ha ez így van, úgy elsősorban is mi óvakodjunk az általánosítástól, nehogy álláspontunk egyoldalunak bizonyuljon. Mert az igazi szabadelvűség ép az egyoldalúság ellen folytat elkeseredett harcot. Száz meg száz szövetkezet működik és ha az

egyik-másik szövetkezet működése kifogásolható, akkor nemcsak szabad, de kötelességünk is az illető egyület kritika tárgyává tenni. Az ilyen káros szövetkezetet ám üssük-vágjuk, de ahhoz már nincs jogunk, hogy ennek révén a többi szövetkezeteket is gyanúsítsuk kkal illessük.

Más kérdés az, hogy a szövetkezetek alakítása jogosult-e és hogy működésüktől várható-e kedvező eredmény?

E többször felvetett kérdésre a következőkben adjuk meg a feleletet és ismerteljük a saját álláspontunkat.

A szövetkezet, már mint fogalom is magán hordja a társadalomnak egyik legeszményibb törekvését: *a testvéries egyesülés jellegét. Az egyesülés pedig ideális s nem kevésbé megdönthetetlen faktorra fejlődik mindaddig, míg az egyesülés erejét védelmi szempontból használjuk, de abban a pillanatban, midőn e jól szervezett erőt közvetlen támadásra fordítjuk és a gyengébb fél kíméletlen megrontására használjuk, az egyesülés brutális és önző célokra szervezett ducszövetséggé válik.*

Ezek után rátérhetünk e kérdés lényegesebb részére.

Hazánk egyes vidékén igen is szükség volt szövetkezetre. Szükség volt pedig azért, mert akadtak lelketlen vérszipolyozók, kik a nép tudatlanságát aljas

A „Nyitra-völgyi Lap” eredeti tárczája.

Szereltem.

Parasztleány tarka tunikába,
Szégyenkezve lép a patikába!
— Gyógyszerész ur! arra kérem szépen,
Gyorsan ölj mérget adjon nekem.

— Mérget akarsz inni szentem? mért te?

Hisz ha adok megbüntetnek érte.

— Ejnye urfi de félti a bőrét,

Siratná csak mint én szeretőjét,

Tudom akkor egy keltőre adna,

Ráadásul meg is vigasztalna.

Mert a falu legszebb szál legénye,

A leányok irigy szemfénye,

Kiről nőta tiz határban zengett,

Nekem ígért örök, hű szerelmet.

Hazugság volt, mért is adtam rája?

Más lett ma az oltár előtt párja.

— S méreg kéne vigasztaló szernek,

Szivednek csak ez a legény termelt?

Sohse busulj szentem! Esztendőre

Mással állsz majd te is esküvőre.

— Dőljön össze alattam az oltár,

Átkok átka legyen minden zsolttár,

Mondjanak a falu szegényének:

Ha od'adnám szívem más legénynek.

Egyé volt az, azé marad híven,

Amíg érzem, hogy dobog a szívem.

Váltsa meg hát gyászom, szenvedésem,

Ha az Isten nem ad halált nekem:

Oda való az a temetőbe,

Akinek csak egy a szívelője

Herendi Arthur.

A balek.

Humoreszk.

— Irta: *Sztankay Sándor.* —

— Ördögadta teremtetted, hát kellett ez nekem! ily szókkal robogott be Péter bácsi, az öreg, de nem vén pénzügyi tanácsos a »Háromszoknyás Béká«-hoz czimzett vendéglő helyiségébe és haragtól kipirulva ült le megszokott rendes helyére. Az asztal körül már sokan ültek az asztaltársaság tagjai közül.

— Mi az, mi történt, — hangzott fel kórusban — mi tüzesítette fel ennyire Péter bácsit?

— Ugyan hagyjatok békében, most nincs kedvem a mesélgetéshez.

— De kedves Péter bácsi ne vegye annyira a szívére akár minő baleset is érte. Alszunk egyet rá, azután hopp, és a boszúság elreptül, — akarta vigasztalni a fiatal segéditkár, Kenessey Abris.

— Az ám hopp és elreptül! Elreptül a... majd mondtam valamit, de nem az én haragom. Képzeltétek csak mi történt velem, a tisztességben megöszült, — azaz dehogya is megöszült, egy szál ősz hajam sincs (természetesen mert testi) — hivatalnokkal. Balekot fogtak bennem. Bennem, kinek eddig az volt a büszkeségem, hogy nem született meg az az ember fia, aki becsapott volna.

— De hát hogy történt az eset, mondja el, hangzott mindenfelől és oly óriási zaj és zsidongás kerekedett, hogy a vendéglő többi vendégei is figyelmesek lettek már a sarok asztal körüli történetekre.

Végre Péter bácsi a közóhajnak engedve elkezdte az ő jóízű zamatos hangján a történetek előadását, el nem mulasztva időnkint egy-egy jót huzni a mellette álló jégbehűtött budai karcosból.

— Hát fiuk, hogy mindjárt az elején kezdjem a dolgot, a minap szép csendesesen elindultam, hogy szokott sétámat megtegyem. Egyszerre az egyik mellék utcából hirtelen egy gyönyörű szép asszony siet kifelé. A sötétségben és sietségben csinos kis karambolt rögtönözöttünk. Az én cilinderem azonnal leröpült fejemről. Szerencsémre egy udvarias ur ember szives volt mindjárt reá hágni. A feltűnő szép asszony becsánatot rebegett, a mit én természetesen, — bár busan tekintetem tönkre nyomorított köcsögömrre, — készséggel megadtam. Ő tovább ment, én követtem. Ő rám mosolygott, én viszonztam. Ő befordult egy mellékutczába, én utána.

kapzsóságuk kielégítésére a legrutább módon felhasználták. Az áldozat pedig kénytelen volt *más pénzfőrás hiányában* az illető hiéna karmai közt vergődni. Már most a szövetkezet felállítása által ezen uzsorások körmei közül kimenekült s tisztességes kölcsönrel segíthetett pénz-zavarán. Így tehát a szövetkezet ugyszólván *menedék helye* lett a szegény népnek. Hogy a szövetkezetek felállítása kárt csinált más pénzintézeteknek, az természetes, de ezért a vád azokat nem érheti, mert a helyi piacot ki-ki a maga módja szerint aknázhatja ki, természetesen csakis *a tisztesség útján*. Így hát e jog a szövetkeztől sem vonható meg.

De, mint minden akciónak, úgy a szövetkezetek életbehívásának is meg volt a maga reakciója. Az egyes szövetkezetek vezetői, illetve szervezői túllőttek a célon. A védelem szempontját figyelmen kívül hagyva, előbb leplezetten, majd pedig nekibátorodva egész nyíltan, *támadólag* léptek föl hasonnemű intézményekkel és foglalkozási körökkel szemben. Elannyira, hogy idővel bizonyos politikai karakterrel ruházták fel a szövetkezeteket. A szövetkezetek gomba-módra szaporodtak a *humanismus* czéje alatt, holott valójában — a kivételt tisztelettel szemmel tartjuk! — a legundokabb üzelmek tanyája lett. Nyílt titok az, hogy némely szövetkezet direkté azért alakul, hogy társadalmunk egyes osztályait tönkre tegye. És itt, e pontnál találtuk meg a szövetkezetek Achilles sarkát.

Ha e pontot tollhegyünkkel érintjük, úgy a szövetkezetek egész szervezete kinosan felszisszen. E pontnál a szövetkezetek egész létkérdése illuziórussá válik, mert támadás támadást szül s így az a veszély fenyeget bennünket, hogy a szövetkezetek illetén működése amugy is széttagolt társadalmunkat a teljes felbomlás felé vezeti.

Im ez volna a felvetett kérdésnek theoretikus válasza.

Gyakorlati szempotból pedig arra

keil rámutatnunk, hogy a szövetkezetek legfőbbje élén (a kivételnek a tiszteletet megint megadjuk!) oly egyének állanak, kik talán szívükön hordják a szövetkezet érdekeit, de annak mikénti vezetésében teljesen laikusok.

Ennek illusztrálásául csak azt hozom fel, hogy például a nagytapolcsányi kir. járásbiróság előtt egy szövetkezet ügye tárgyaltván, annak könyvei mint bizonyítékok előkértek. Igen ám, csak hogy a könyvekben sem a járásbiróság, sem pedig az ügyvédek, sőt még a könyvelő ur sem tudott eligazodni. Már most tisztelettel kérdelem, egészségesnek mondható-e az a szervezet, mely számadásait így jegyezgeti? Képzeltető-e, hogy e szövetkezet sokáig fennálljon? Azt hiszem még a legelfogultabb ember is azt fogja válaszolni erre a kérdésre, hogy nem és ezerszer nem!

És a szövetkezeteknél túlnyomólag laikusok működnek. Ami különben igen természetes is, mert szakembert nem igen dotálhat s így csak tiszteletbeli állásokat szervezhet.

Ezekután hát az ily szövetkezeteknél a nép érdeke bizony nincs megvédve. Sőt ellenkezőleg, még az a veszély fenyegeti, hogy a szövetkezet anyagilag annyira magával rántja, hogy a tönk szélére jut.

Nem akarunk baljóslatokba bocsátkozni, de bizton állíthatjuk, hogy a szövetkezetek még nagyon sok elkeseredésnek lesznek a szülő okai. Pedig kár, mert az által az a szövetkezet is fog szenvedni, mely valóban jobb sorsra érdemes.

Más alapokon kellene tehát a szövetkezeteket életbe hívni és főleg más — intencziókból . . .

Pollák Lengyel Béla.

A népszámlálás eredménye.

Immár befejeződtek mindenütt a népszámlálási munkálatok, biztos adatok állanak előttünk. Az adatok pedig fényesen beigazolták

reményünket, mert Magyarország népesedése az utolsó évtized alatt valóban bámulatosan nagy.

Valóban meglehetünk elégedve az eredménynyel. Mert a hogy körülbelül az egybevetett számadatokból kiderül, Magyarország jelenlegi népessége a husz millióhoz nagyon közel jár. Így a legutolsó 10 év szaporulata majdnem negyedszáz milliót tesz ki.

Legörvendetesebb jelenség pedig az, hogy épen a legtisztább, legtözszyökeresebb magyar városok, községek, falvak mutatják fel a legnagyobb szaporodási százalékot.

Tehát szaporodott a magyarság, ismét nagyobb lett annak a maroknyi nemzetnek a száma, a mely beékelve Európa középebe, minden testvér, rokon nép környezetét nélkülözve, immár ezer esztendeje, búban, vigasságban egyaránt megtudta őrizni szabadságát és függetlenségét minden kűhatalommal szemben.

„Magyarország nem volt, hanem lesz”, mondá a nagy látnok Széchenyi és ime jós ígéit fényesen igazolják az idej népszámlálás statisztikai adatai.

A mely nemzet pedig ily gyors népese-
dést bir felmutatni, annak létjogosultsága, annak tennmaradása, időtlen időig biztosítva van.

A népszámlálással egyidejűleg olyan rubrikákat is töltettek ki a nemzettel, a melyekből kitűnik a nép-vagyonosodás, nép-műveltség és népjólét fokozata.

Ezek a rubrikák már nem mutatnak oly szép eredményt, ezek a statisztikai adatok már nem hangolják öröme szívünket.

A válságos idők rohanó fergetegje csak az imént zúdult fejünkre, pusztító nyomai egész Magyarországon meglátszanak. A jólét alaposan alább szállott, és sok helyütt a rideg, kérlelhetetlen szegénység ütötte fel tanyáját a máskor megelégedett emberek között.

Bizony, bizony a pénzügyi zavarok, melyek egész Európában éreztetik hatásukat, az egymásután következő rossz termések nem járulhattak orvoslólag Magyarországnak már amugyis szomorú gazdasági viszonyaihoz.

A kis ekzisztentiák sorra áldozatul estek a haladó kor vivmányainak, a kisbirtok pedig

— No most jön az öreg ágyu, a dolog karikája, — vágott közbe Abris, a segéditkár és a nagy kíváncsiságtól úgy rángatta fel és le a szemöldökeit, mintha nem is az övéi lettek volna.

Péter bácsi pedig tovább folytatta a históriát.

— Ő befordult egy mellékutczába, én utána. Határozottan formás lábai voltak és ez még nagyobb kitartásra ösztönözött.

Abris, a segéditkár, megint mozgosítást végzett szemöldökeivel. A hallgatóság kíváncsian leste Péter bácsi szavait. És Péter bácsi tovább folytatta:

— Tudjátok fiuk, hogy micsoda kurázi lakik bennem, azt is tudjátok, hogy nem hiányt töltöttem ereimbe. Én tehát fiatalos merészéggel — e szónál Péter bácsi kevélyen pödrött egyet kajla bajuszán, — odaléptem hozzá és bemutatkoztam. Fiuk! Mikor megengedte, hogy kezét csókoljak, olyan gondolatok támadtak bennem, mintegy tűzhányóban. Ekkor ő rám nevetett. Micsoda fogak! Micsoda parányi kis szájacskák! . . . Karomat nyújtottam, ő elfogadta. Fiuk! Micsoda keze! Puha, mint a tenger fővénye. Micsoda kör-möcské! . . . Ah! . . .

És az egész hallgatóságon végig morajlott egy fuvolaszerű „ah.” Péter bácsi összeszorította öklét.

— Diktum faktum, megkérdeztem tőle, hogy nem találkozhatnám-e vele máskor máshol és hosszabb ideig? Vártam a nyenyörgést, de az elmaradt. Ő csacsogva válaszolt: — Kérem jöjjön el a lakásomra, akár holnap is. A férjem ügyvéd és a délelőtti a törvényszéken tölti. Csak jöjjön el, szívesen látom, mert maga tetszik nekem.

— Fiuk! Ugy éreztem magamat, mint egy angyal. Nem — mint két angyal . . . Később elváltunk. Önagysága egy kalapüzletbe ment, én pedig tovább méregettem az utcát. Ma délelőtt azután ott voltam nála!

A hallgatóság soraiban zugas futott végig. A kíváncsiság majd kiugrott szemekből. Abris a segéditkár kifejezte a közóhajt ebben az egy szócskában: „És?”

— És? . . . Nos hát ott voltam nála.

Elegáns szobában találtam magamat. Az ajtó kinyílt és belépett rajta Ő, a legigézőbb pongyolában. Én elébe futottam, hogy karjaimba zárjam és ő egy cseppet sem ellenkezett; . . . de ebben a pillanatban nyílik a szemközti ajtó és egy golyó alakú test gurult a szobába. A férje volt. Elhültem. Am önagyságát nem hagyta el hideg vére, nyugodtan szólt férjére mutatva: dr. Csuka Flóris ügyvéd, a férjem! . . . A férj arca irtozatos dűht árult el. Majd szólt:

— Mit keres itt ez az ur? Az asszonyka válaszolt:

— Téged keres! . . . Valami pöre van és reád akarja bízni. E szavak után az igéző szép asszonyka eltávozott. Én pedig egyedül maradtam az ügyvéddel, kinek vérben forgó szemei mi jót sem sejtettek.

— Miben lehetek szolgálatára? . . .

— Semmiben . . . hebegtem én — azaz hogy . . . igen . . . egy pöröm lenne, ha elvállalná?

— Oh igen szívesen. És arczvonásai kezdtek kissé megnyúlni.

— Tegnap pofon ütöttem egy urat, tolytattam én már bátrabban — mert ráhágott a czilideremre. Az nyilván be fog perelni és

azért jöttem, hogy felkérjem, vállalja el védelmemet. — Most már úgy hazudtam neki, akár egy délibáb. Az ügyvéd, miután komoly képpel meghallgatott, elfogadta a védelmet, de előleges költségekre azonnal husz korona erejéig koppasztott meg. Én pedig mit tehettem mást, — fizettem mint a köles.

— Holnap legyen ismét szerencsém! — szólott és én sietve hagytam el a vesztett csata színhelyét, magamban meg örültem, hogy ily könnyű szerrel kikerülhettem egy féltékeny férj dűhét.

Bámultam az asszonyka esztét. Milyen zseniálisan huzott ki engemet a páczból. Így morfondiroztam magamban, midőn a ház előtt Csiber Palival találkoztam.

— Honnan jössz? kérdé.

A fejemmel a ház felé bolintottam. Csiber Pali a nagy kacagástól csaknem hempergett.

— Hát te is? . . . Hahaha!!! Csuka Flórisnál voltál? . . . Hihhi!!! Téged is megfogott az az asszony . . . Bruhaha!!! Vigasztalódj én is úgy jártam . . . Hahaha . . . Barátom, ez az asszony így szerez klienseket a férjének . . . Bűhűhű . . .

Mikor Csiber Pali abbahagyta a nevetőgörcsöt, úgy ütöttem nyakon, de önmagam, hogy a bögt is majdnem égnek néztem.

— No fiuk mit szóltok ehhez? — fejezte be Péter bácsi elbeszélését és akkorát ütött az asztalra, hogy valamenyi pohár, tányér, evőeszköz, mind tánczra kerekedett.

Abris segéditkár szemöldökei pedig ijed-
tűkben fenragadtak a homloka közepén.

nem birt versenyt tartani a nagybirtok, olcsóbb és jobb gazdálkodásával. Ez maga után vont azután a kisbirtokoknak a nagybirtokba való olvadását.

A statisztikai adatok szomorúan fogják bizonyítani a kisbirtokosok számának megcsappanását.

Pedig ez nem egészséges állapot, a hol egyesek sokat bírnak, míg a tömeget, az öszszességet a napi kenyér megszerzésének gondja üldözi.

A jólétnek arányosan kell csoszlania, mert csak az oly állam vérkeringése egészséges, hol a vagyonosodás tekintetében nem képződnek óriási különbségek.

A népszámlálásból tehát levonhatjuk azt a tanulságot, hogy bár számra nézve tetemesen megnövekedett a magyarság ereje, vagyoniilag nem szárnyalta túl a legutolsó népszámlálás eredményeit. Az pedig elvitázhatatlanul nagyon fontos egy nép életében, hogy a népesség szaporodásával emelkedik-e a vagyonosság is. Mert a hol csak az egyik szaporodik, ott a megélhetési viszonyok oly nehezekké lesznek, hogy önként maguk után vonják a lakosok kivándorlását, mi természetesen ismét csak a népesség rovására történhetik.

A folytonos hullámzás pedig nem engedi meg a faj erősödését, a mire pedig nekünk magyaroknak, elszigetelt helyzetünknel fogva nagy szükségünk van.

Reméljük azonban, hogy nemsokára egészségesebb állapotok köszöntenek be mihozzánk is, a mikor majd a népesség emelkedésével lépést fog tartani a közvagyonosodás is.

A mérleg.

Minden esztendőben ilyentájt szokták a kereskedelmi intézmények lezárni a vagyoni mérleget. Ilyenkor derül ki azután, hogy a főkönyvek minő eredményt mutatnak ki a múlt esztendei üzletéről.

A mérleg a kereskedőnél ugyan azt a szerepet játsza, mint az időjárásnál a hőmérő, mert a mérleg eredményei mutatják meg, hogy a vállalatok bevételei túlhaladják-e a kiadásokat és mennyivel s vajjon nem veszteséggel kell lezárni az ó esztendő.

Az ideai mérlegek nem sok örömet szereznek tulajdonosaiknak, mert a bankok és egyes biztosító társulatokat kivéve, melyek ugyan szintén szenvedtek az általánosan uralkodó rossz viszonyok behatásától, nem találkoznak talán egy vállalattal, avagy kereskedő céggel Magyarországon, mely ne panaszkodna az 1900-as év mérlegének eredménye fölött.

Már általános szokás lett, hogy mindenki sopánkodjék azon szokatlan állapotok felett, a melyek jelenleg úgy a kereskedelem mint az ipar minden terén, oly súlyosan éreztetik nyomasztó hatásukat.

A pénz szűke valóban egészségtelen helyzetet teremtett különösen Magyarországon, mert tudvalevőleg az idegen tőkék nagy része már elhelyezést nyerve kivonult az országból s a hitelviszonyok is alaposan megrongálódtak.

Pedig a hitel játsza a legfőbb szerepet a kereskedelem háztartásában, az pótolhatatlan, akár a só a főzésnél. A kereskedelmi, ipari pangás határozottan a szűkös hitelviszonyoknak köszöni nagyobb részét eredetét. A hiteltől megfosztott kereskedő, még moczezani sem képes. Ehhez járultak még az építési válság okozta nagymennyiségű munkaerőnek a parlagon hevertetése, a mely sok embert fosztott meg a megélhetés lehetőségétől, a munkától, a kenyértől.

Igy nem kell csodálkoznunk azon, ha az ideai mérlegek nem tüntetnek fel oly kedvező eredményeket, s ha kereskedő és iparos egyaránt panaszkodik a megélhetés nehézségein.

A silány bevételekhez járult még a kiadások nagyobbodása. Mert csodálatosképen a nyers anyagok, a fogyasztási cikkek, általában az elsőrendű szükségleti eszközök terén erős áremelkedés állott be. Így tehát kevés pénze mellett, még drágábban kellett mindent vásárolnia a kereskedőnek, mi természetesen nagyban hozzájárult a mérleg serpenyőjének felbillentéséhez.

Mindenkinek reménye most már abban csucosodik ki, hogy a nemzetközi komplikációk, a háboruk megszűnésével, e hosszantartó gazdasági és pénzügyi válság is véget fog érni. Igen ám, de nagy kérdés az, hogy mikor tér minden a rendes kerékvágásába. Addig a hitelt vesztett kereskedő parányi kis tőkéje, melylyel a rossz év eredményeit kipótolhatná, elfogy és nem marad más resultatum a részére, minthogy bementje a esődöt.

Nem a legkedvezőbb auspiciumok azok, melyekkel az új üzletévet megkezdjük és tudjuk jól, hogy az igazság kiméletlen feltárásával némelyeknek fájdalmat okozunk, de szerintünk egészségesebb a sebeket nyíltan megmutatni, semmint eltitkolni, mert gyógyulásra csakis így számíthatunk.

Mindamellett nem szabad reményünket egy jobb jövőben elveszitenünk, mert hiszen az idők periodikus mozgásából is kitanulhattuk, hogy minden tulprodukezió válságot idézett elő, de viszont a válságos idők, mindig kedvező, rendezett viszonyok beálltanak előhírnökei.

(P.)

HIREK.

Uj rendszer a nagytapolesányi postán. E hó 2-diká óta a nagytapolesányi posta kezelésében új rendszer hozatott be, mennyiben a postautalványokat a kézbesítő rögtön be is vállalja s így a nagy közönség meg van kímélve attól, hogy minden utalvány beváltásáért a postára szaladjon. Tagadhatatlan, hogy ez az új rendszer nagyon üdvözítő volt, ha a pozsonyi postaigazgatóság nem akarna mindenáron takarékoskodni, még a közönség rovására is. Az új rendszer folytán ugyanis minden utalvány után négy fillért szedet be. Hát ez összeg privát embernél ugyan nem játszik nagy szerepet, mert sajnos, nem kapja olyan nagyon gyakran azokat a pénzesutalványokat s így a négy fillért is aszerint adogatja. Azonban egy kereskedőnél, vagy intézetnél, hol évenként száz meg száz utalvány kerül beváltásra, bizony tekintélyes summára emelkedik ez az új adó. Hanem még ez is hagyján. Utóvégre az a kereskedő és az az intézet is nagyon szívesen megfizeti a négy fillért azon reményben, hogy most már a posta kezelés gyorsabb lesz s így a postáját hamarabb fogja kézhez kapni. De a jámbor férfiak csalódnak. Az igazgatóság ugyanis az eddigi levélkézbesítőkre rászóta az utalványok kezelését is. Már most az a szegény levélkézbesítő, ki egymaga az egyszerű, ajándott, pénzeslevelet, továbbá a csomag és pénzautalványokat kézbesítette, most még ráadásul az utalványokat is beváltsa! No már az ily rendszer úgy

a humanizmus szempontjából s nem kevésbé a nagyközönség érdekében nagyon is kifogásolható. Elvégre is az a levélhordó sem gályarab, hogy ennyire tulterheljék csak azért, hogy a kincstárnak legyen jogczime arra, hogy négy fillért szedegessen. De a közönség érdeke is feljajdul ez új rendszer alatt, mert most már a postát egy-két órai késéssel kapja meg. Két pénzintézet is fordult hozzánk azzal a panasszal, hogy az új rendszer behozatala óta vannak napok, a mikor egyáltalán nem kaphatnak postát, lévén az intézetben hivatalos óra csak d. e. 12-ig és a kézbesítő csak 1 óra felé kerülhet oda. A mi igen természetes is, hisz fizikai képtelenség az, hogy egy ember annyi munkát hamarabb feldolgozzék. Ha tehát már megfizetjük azt a négy fillért úgy a legkevesebb amit követelhetünk az, hogy tessék a munkaerőt szaporítani, hogy a közönség érdeke teljes kielégítést nyerjen.

Riporter.

Farsang. A nagy tapolesányi Polgári Olvasó Kör február hó 2-án tartotta meg táncmulatságát, mely ha nem is volt mondható valami nagyon fényesen sikerültnek, azért elég szép közönsége volt ahhoz képest, hogy Nagytapolesányban általában minden táncmulatság a közepes mértéken alul szokott lenni. Különösen tánczó szép leányokban nem szükkölködött ez a mulatság s úgy látszik a fiatal emberekre hatással is volt ez, mert ugyancsak kitétek magukért a tánczban, s mintha rehabilitálni akarták volna magukat az alól a vád alól, mely szerint a mai fiatalságon már annyira erőt vesz a kényelemszeretet, hogy még a tánczra perdüléshez sincs bennük elég ifju tűz és csapongó jókedv. De itt még az éltesebb férfiakra is átragadt a tűz, s ha nem is ugrottak mindjárt tánczba, legalább ülve verték lábukkal az ütemet. Mikor bementünk a tánczterembe, úgy éreztük magunkat, mint virágnitő tavaszkor egy szép virágos kertben, hol a virágok gyönyörű színompája és kábitó illata annyira elszédíti fejünket, hogy már azt se tudnánk megmondani melyiket tűzzük a sok szép virág közül keblünkre. A tánczteremben is éreztük valósággal a tavaszi illatot: az ibolya illatot és a sok más egyéb illatszer kábitó hatását. S ettől, meg a sok szép szem tüzes villanásaitól úgy éreztük magunkat, mintha az ezer-egyéjszaka tündérmesék képei elevenedtek volna meg lelki szemünk előtt. Szóval a szép leány és andalító zene annyira extázisba hozott bennünket, hogy a hetedik menyországba képzeljük magunkat, hol tündérek kínálják a Kelet legerősebb bájitalát: a haschtsicht. Az első négyest körülbelül 28 pár tánczolta s a mulatság reggelig tartott. Anyagi eredménye is volt a táncmulatságnak, s erről az alanti kimutatás számol be. Felülfizettek: Bárd Stummer Ágoston, Dr. Szulyovszky Dezső 10—10 kor., Reidner Ferencz 6 kor., Id. Abszenger Ferencz, Szabó Kálmán 5—5 kor., Vrba Antal, Fülöp Alajos, Grossbart Izidor 4—4 kor., Klein Viktor, Nyitra-völgyi Lap szerkesztősége, Schönfeld Mór 3—3 kor., Kuzma Alajos, Klobusiczky Árpád, Fassel Ferencz, Fülöp László, Kniha Constant, Herdicska János, Skoluda Rezső, Bilik József, Chrenkó József, Skopecz István, Kieska Gusztáv, Mayer Károly 2—2 kor., Bezák György, ifj., Schneider Ferencz, Farkas Antal, Csimo Nándor, Éder Ödön, Koch Mihály, Hávor Zsigmond, Sztankovics Géza, Löwbeer Zsiga, Spirk N., Kubin Vilmos, Appenhauser Ferencz 1—1 korona. Az összes bevétel 365 kor. Kiadás 312 kor. 06 fill. Tiszta maradvány 52 kor. 94 fill., mely összeg a „Polgári Olvasó Kör” könyvtá-

rának gyarapítására fog fordítani. A t. közönség szives támogatásáért a »Polgári Olvasó Kör« nevében hálás köszönetet mond a vigalmi bizottság.

A nagybossányi önkéntes gyári tűzoltó-egylet f. évi február hó 16-án Rosenthal-féle vendéglőben zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Beléptidj: személyjegy 1 kor., családijegy 2 kor. A tiszta jövedelem a tűzoltó-egylet javára fordítatik.

A nagytapolcsányi kath. olvasó kör a következő meghívót küldte szét: Meghívó. Ö herczegsége Carneval nemsokára távozni készül. Hogy tehát szomorú szívének enyhét hozó balzsamot nyujtsunk, utolsó napjait kellemessé akarjuk tenni, s azért a legnagyobb lojalitással közöljük titkárnának hozzánk intézett rendelkezését. Ő fensége legmagasabb parancsa: Minden járnitudo úrhölgytől és urfítól a legalázatosabban elvárom, hogy 1901. február hó 17-én Nagy-Tapolcsányban a róm. kath. olvasókör zártkörű jótékonycélu tánczoló vigalmán egyenkint, párosával és összesen részt vegyen. Lészen pedig ott mindenféle és semmit sem kell hozni, csak 2 koronát, familiariter pedig 4 koronát. NB.) 8 órakor már ott kell lenni, sokat kell nevetni és ha majd a Janesi rázendíti, ügyesen tánczolni. Ha az utat nem tudják, kérdezzék meg, hogy merre van a »Korona.« Lemásolta a rendezőség.

Tűzoltó bál Oszlányban. Folyó hó 3-án Oszlányban a Schimkó-féle vendéglőben tűzoltó bál volt, mely elég szépen sikerült. A tiszta jövedelem 128 korona volt. Főérdem a siker kivívása tekintetében Kosztolányi Kálmán szolgabíró mint tűzoltó főparancsnokot illeti, ki nemes igyekezettel fáradozott azon, hogy az oszlányi tűzoltóságnak és közönségnek kellemes estét szerezhesen,

Esküvő. F. hó 3-án esküdött örök hűséget Brecher Samu kir. adóosztály Leimörfer J. bankfőtisztviselő szeretett leányának, Anna urhölgynek. Az esküvőn válogatott közönség volt jelen. A polgári esketés alkalmával Burza József anyakönyvvezető lendületes beszédet intézett az új párhoz. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak.

Tűz. Nagy tűz volt f. hó 5-én Cserenye községben, mely 20 házat és 6 darab marhát pusztított el. Állítólag gyújtogatásból keletkezett, mert a falu eleje és közepe egyszerre gyuladt ki. A tűznél megjelent az oszlányi, bisztricsényi, nemeskosztolányi, nagy-ugróci és természetesen az ujonnan alakult cserenyei tűzoltóság. A nagy szél miatt a már kigyuladt házak megmentéséről szó sem lehetett, s így a tűzoltóság csak arra fordíthatta a főfigyelmet, hogy a tűz tovább ne harapozzon. A kár körülbelül 30,000 koronára rug, mely összeg erejéig az elégett ingatlanok legnagyobb része biztosítva volt.

Eljegyzés. Benau József január hó 20-én eljegyezte Stern Lipót leányát Malvin kisasszonyt Farnadról.

Halálos esés. Bisztricsényben Detrich Gyul Vrtvil János nenő kocsisa szemetet hordott ki az udvarból, mely alkalommal a lovak megvadultak és Vrtvil a kocsi alá bukott oly szerencsétlenül, hogy pár perc múlva meghalt.

Felhívás a magyar iparosokhoz, gyárosokhoz, termelőkhez és kereskedőkhez! A legelterjedtebb magyar szaklap, a XVI. évfolyamát járó »Vendéglősök Lapja« igazán hazafias s a magyar iparosokra nagy hasznu elhatározásra jutott. A »Vendéglősök Lapja« ugyanis ezentel minden számában a vendéglősökhöz intézett lelkes hangú felhívás kíséretében állandóan közölni fogja azoknak a hazai iparosoknak, termelőknek és a kereskedőknek a czéjgyezékét, a kiknél a vendéglősök szakellékeit és magánszükségeiteiket honi árukból szerehetik be. Felhívjuk tehát mindazokat az iparosokat, gyárosokat, termelőket és kereskedőket, a kik honi árukat készítenek, vagy

közvetítenek, hogy pontos címüket produktumaik elsorolásával küldjék be a »Vendéglősök Lapja« szerkesztőségének. Az Iház György szerkesztésében megjelenő, változatos tartalmu »Vendéglősök Lapja« szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VII, Akácfa-utca 7. sz.

Különös módja az öngyilkosságnak. Mult hó 30-án Vatzek Vincze nagy-ugróci uradalmi kertésznek a cselédje leöntötte ágyát petróleummal s azután belefeküdt és felgyújtotta. Néhány napra rá bele is halt égési seibebe. Öngyilkosságának okát úgy magyarázzák, hogy egy heti betegsége után, — mely idő alatt urnője ápolta — bálba kérezkedett, de asszonya megtagadta kérését, s e fölötti haragjában követte el örületet tettét. Mindenestre nagy vonzerőt gyakorolhatott reá a tánc, ha amiatt képes volt elszenvedni a máglyahalált.

Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott. A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület által a folyó évben rendezendő XIX-ik nemzetközi érsekújvári nagy lóvásár úgy mint minden évben május hó 5-én delután és 6-án fog megtartatni. A vásár igen élénknek ígérkezik, mert a külföldi lókereskedők nagyobb mennyiségű lovat szándékoznak vásárolni. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők.

Különfélék.

Művészi nevelés. Művészi körökben hirtér, hogy a kultuskormány új, egészséges alapokra fekteti a művészi nevelést. A kormány által eddig támogatott művésztelepek rendszere kitűnően bevált, amennyiben ott a művészek közvetlenül érintkezésbe jutnak a szabad természettel, teljesen megismerik a vidéki magyar nép lelkét, szokásait, fiziognomiáját. A már kész művészek ily módon törsgyökeres magyar környezetben festik műveiket. A kormány tervbevétt újabb üdvös intézkedése abból áll, hogy most már e művésztelepeken működő kitűnő festőkhöz kiküldenek fiatal kezdőket, akik a budapesti kurzusos tanulás helyett ott a szabad természet ölében s a legjobb művészek utmutatása mellett folytathatják tanulmányaikat ami költségkivül rendkívüli előnyükre fog válni. Ugy tudjuk, hogy a közoktatási kormány itt már megtette az ez irányban szükséges intézkedéseket.

Orosz-amerikai terv. Az amerikaiak az oroszokkal egyetértve ismét nagy tervet főznek. Nem kevesebbről, mint arról van ugyanis szó, hogy Amerika és Oroszország felhívja gabnatermelőit és állattenyésztőit, hogy lépjenek kartellbe, s úgy diktálják az árakat Európának. Mert Európa termel vasat, üveget, selymet, stb, de a saját terméséből nem képes önmagát élelmezni, hanem rászorul Amerika és Oroszország dus gabonaföldjeire és marháira, hogy a sok iparcikk termelése mellett éhen ne vesszen. Amerika tehát kész baráti jobbot nyujtani Oroszországnak, ha arról van szó, hogy együttesen Európát kizsákmányolhassák. Mert ha ez a két hatalmas termelő kartell köti, akkor csakugyan ők diktálnák az árakat Európának, ha egy kis hiba nem csuszott volna a számításba. Elfelejtették ugyanis, hogy Magyarország is van Európában. Magyarország és a Balkán is nyerstermelő ország, melynek gabonás és marhakivitele szintén nem jelentéktelen. Mi csak a legnagyobb örömmel fogadhatnók annak a nagyszabásu tervnek a megvalósítását, mert ezáltal hazánk a Balkán tartományok között nemzetgazdasági tekintetben egyszerre elfoglalná azt a méltó helyet, melyet a régi jó időkben betöltött. A buza -- s általában nyers-terményeink ára egyszeribe szédületes magasságra emelkednének, s Budapest a hatalmas kelet emporiumává fejlődhetnék.

Szerkesztői üzenetek.

Radnosvölgyi. A »Kenyérkérdés«-t a jövő számunkban hozzuk. A verset bizony megverte a »Devla.«

Meghívó.

A nagytapolcsányi takarékpénztár-egylet

XXXII-ik

rendes évi közgyűlését

1901. évi február hó 25-én délelőtti 10 órakor Nagy-Tapolcsányban saját házában lévő igazgatósági tanácsteremben fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket ezenel tisztelettel meghívja

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető, jegyzőkönyvbitelesítő és szavazatszedő bizottság megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság 1900. évi üzletéről szóló jelentése, zárszámadás és mérleg tárgyalása, valamint a tiszta nyereség szabályszerű felosztása iránti határozathozatal.
3. Az 1900. üzletéről az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak további felelősség aluli fölmentése.
4. Egy igazgatósági tagnak és felügyelő-bizottság 3 rendes és 2 pótagjának megválasztása.
5. Az alapszabály szerint netán benyujtott indítványok tárgyalása és elintézése.

Figyelmeztetés.

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése valamint az 1900. évi zárszámadás és mérleg a közgyűlést megelőző 8 napon át a takarékpénztár hivatalos helyiségében minden jogosult részvényes által megvizsgálható és egy nyomatott példányban átvehető.
2. Az alapszabály 18. §-hoz képest a közgyűlésen szavazati jogát csakis azon részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye a közgyűlést megelőző két hónappal előbb a részvénykönyvben nevére bevezetett és a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg az intézetnél a vezérigazgató által ellenjegyzett pénztárnoki elismervény mellett a pénztárba letétt. Olyan elismervény a közgyűlésre beletéti és szavazati jegyül szolgál.
3. Ha f. évi február 25-ik napjára kitűzött közgyűlés nem lenne határozatképes, azon esetben az alapszabály 20. §-hoz képest a közgyűlés megtartására f. évi márczius 11. napjának d. e. 10 órája utabbi határnapul azenel kitétetik és azon a megjelenendő részvényesek, — »számra való tekintet nélkül« — minden tárgy felett jogérvényesen határoznak.

Meghívás.

Az »Első Nagytapolcsányi Szeszfinomító«

részvénytársaság

1901. évi február hó 25-én delután 3 órakor saját helyiségében tartja

I. rendes

évi közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

- a) Jegyzőkönyvvezető és két részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítésére. (Alapszabályok 18. §. sz.)
 - b) Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, kimutatások és zárlat előterjesztése.
 - c) Az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentvényének megadása.
 - d) Esetleges indítványok.
- Azon t. cz. részvényesek, kik szavazati jogukkal élni kívánnak, felhivatnak, hogy részvényeiket az alapszabályok 7. és 14. §. §-a értelmében a társaság pénztáránál f. é. február 18-ig délelőtt 9-11 közti órákban tértvény mellett letenni szivesgedjenek.

Az üzleti zárszámadások a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át a társaság helyiségében d. e. 9-11 óra között betekintheők.

Az igazgatóság.

Az Első Nagytapolcsányi Butorraktár.

Hartenstein és Berliner.

A n. é. vevő közönség szives figyelmét felhívjuk a Nagy-Tapolcsányban (Főtér 20 sz. alatti Munk József-féle ház I. emeletén) lévő „Első Nagytapolcsányi Butorraktár“ törv. bejegyzett cég alatti

nagy butorraktárunkra.

Allandóan raktáron tartunk:

== Ebédlő-, háló-, szalon-, előszoba- és konyhaberendezéseket. ==

Vasbutorok, löszőr és afrikmatraczók, képek, tükrök valamint tömören hajlitott fabutorok
állandón kaphatók.

Arcképeknek a legújabb módszer szerinti nagyítását aquarell kivitelben is elvállaljuk.

A n. é. közönség szives támogatását érve, maradunk

kiváló tisztelettel

Hartenstein és Berliner.

Karlsbaldi uri és női- valamint gyermek-czipők

legdivatosabb

Steiner Armin

Olcso bevásárlási

kivitelben

Főtéri czipészüzletében

forrás!!

a legolcsóbb árak mellett

Nagy-Tapolcsány.

szerezhetőek be

CZIGLÉNYI JÓZSEF

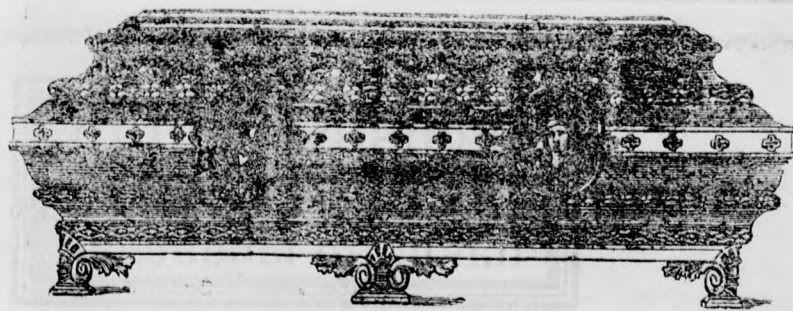
épület- butor- és mű-asztalos

első nagytapolcsányi temetkezési vállalkozó

Nagy-Tapolcsány, Korosi-utca (saját ház).

Raktáron tart: kész diszes **szoba-butort.** (Faragott, barokk- és ó-német stílusban); kész fa- és érozkoporsókat s mindenféle temetkezési cikkeket.

Diszes koszorúkat és szalagokat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy az eddig fennálló

Pártoljuk

a

! hazai ipart !

Butor-raktáromat,

a legdivatosabb és legizlésebb kivitelben készült butor-darabokkal **ujjonnan** rendeztem be-
ami által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a n. é. közönségnek a legmeszebb menő igé-
nyeit is kielégíthetem. Raktáron tartok u. m.:

— háló- és ebédlőszoba berendezéseket, —

melyek *ó-német, renaissance, angol, baroque- és empire-stílusban saját mű-
helyemben készültek.* Elvállalok továbbá bármily rajz után matt, fényezett és aranyo-
zott munkákat, melyek a legrövidebb idő alatt pontosan a legutányosabb árak mellett készít-
tetnek el. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, mély tisztelettel

Dorosinyi János portál-, épület-, és mű-butor asztalos NAGY-TAPOLCSÁNY.

Dús választéku
női- és férfi ruha-
szövet kelméit,
vászon és fehérművek
nagy raktárát a j a n l j a nagyban és
kicsinyben

a legutányosabb árak mellett

BERNFELD JÓZSEF

→ rőfös-, posztó- és gyapotkelme kereskedő ←
Nagy-Tapolcsány (főtér, saját ház.)

— A „Korona szálló” tőszomszédságában. —
Egy drb. 6 személyes fehér asztalterítő tiszta len,
csak 2 korona, fehér len zsebkendők, rumburgi
vászon 25% gyári áron alul.

Ingyen nem, de legolcsóbb ár mellett dús választéku
maradék posztószövetekben, 50%, az eredeti áron alul.

BERNFELD ADOLF

NAGY-TAPOLCSÁNY, Főtér.

Felhívom a n. é. közönség b. figyelmét a közeledő
ünnepek alkalmából ujjonnan felszerelt, dús választéku

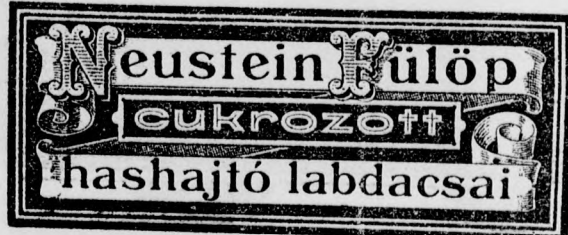
Confectio-üzletemre,

hol a legalkamasabb s legizlésebb

—+ ajándékok +—

olcsó árak mellett vásárolhatók be.

Raktáron tartom a legújabb divatu kalapokat, in-
geket, gallér- és kézelőket, nyakkendőket valamint
női- és férfi cipőket, fűzőket, bőröndöket, kosa-
rakat, nap- és esernyőket továbbá fehérmű- és
ehhez tartozó kellékeket.

melyek évek óta beváltak és előkelő orvosok által, mint

**gyengéd hashajtó, vértisztító és feloldó szer gyanánt melegen
ajánlatnak,**

az emésztést nem zavarják, teljesen ártalmatlanok. Cukrozott külsejük végett
még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill.,
egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 korona.

CSAK Philip Neustein hashajtó labdacsait használjuk. Valódi. ha
gyükkel „Szent-Lipót”-tal van ellátva, piros-fekete nyomtatban. Törvény-
székileg bejegyzett dobozunk, használati utasításunk és csomagolá-
sunk **Apotheker Philipp Neustein** aláírással legyenek ellátva.

PHILIPP NEUSTEIN

gyógyszertára a „Szent-Lipót”-hoz Bécs, I., Plangengasse 6.

— Raktár Nagy-Tapolcsányban: Mallász Jenő gyógyszerésznél. —

A ki jó sérvkötőt akar,

forduljon bizalommal alantí céghez

Ajánlja kizárólag saját gyártmányu sérvkötőit,
haskötőit, egyenestartóit, suspensoriumait, vala-
mint az összes betegápoláshoz szükséges kötő-
szereit. Készít minden testeknek Orthoped fű-
zőket, műlábakat és kezeket és minden e szak-
mába vágó kötszereket. Hivatkozom arra, hogy
számos éven át a külföldön, kórházakban, mint
sebészeti kötszerész dolgoztam és munkám a
legelső tanároknál a legjobbnak bizonyult. Sérv-
kötő-megrendelésnél kérem a test körmérést és
hogy jobb, bal vagy kétoldalu sérvkötő szük-
séges. Ára egy oldalra 4 frttól 6 frtig, két
oldalra 8 frttól 10 frtig. Kizárólag egyedüli
főraktár valódi franczia és angol gümmi és hal-
hólyag különlegességekben, tucattja 120 król
6 frtig. Párisi óv-spongya Safeti-Sponges, tucattja
4 frttól 6 frtig. Pessarium oclusivum (méhvédő),
hölgyeknek nélkülözhetlen, drbjá 150 kr. Meg-
rendeléseket pontosan eszközöl a legnagyobb
discretio mellett

RADVÁNYI L.

sebészeti kötszer-gyáros

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 36. szám.

Nyomatott Platzkó Gyula könyvnyomdájában Nagy-Tapolcsányban.